

Asia: LVM/891/03/2017

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys

Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

YIT Oyj kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto esityksestä laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi.

Yleisperustelut

YIT Oyj kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto esityksestä laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi.

Yleisesti virastouudistuksen tavoitteet ovat oikean suuntaisia ja kannatettavia. Toimintaympäristön muuttuessa on tärkeää, että hallinnon organisointia tarkastellaan ja niihin ollaan tarvittaessa valmiit tekemään muutoksia.

YIT Oyj näkee ensisijaisena tavoitteena, että toimiva liikennejärjestelmä on nähtävä Suomen kilpailukyvyn mahdollistajana. Jotta tähän tavoitteeseen voidaan päästä, koko liikennejärjestelmää on tarkasteltava kokonaisuutena sisältäen tieverkon, rautatieverkon, lentoliikenteen, satamat, vesiväylät sekä kaupunkien/kuntien liikenneverkot. Tämä edellyttää pitkäjänteistä tarkastelua yli hallituskausien. On varsin selvää ettei myöskään nykyinen rahoitustaso riitä turvamaan kilpailukykyistä väyläverkostoa. Tämän takia tarkastelussa on otettava huomioon myös nykyistä suuremman rahoitustason järjestäminen sekä perusväylänpitoon että uusille investoinneille. Jotta nämä tavoitteet saavutetaan, tarvitaan varmasti uudenlaisia toimintatapoja ja rahoitusmalleja yhdistettynä tehokkaampaan väyläverkon hallinnointiin.

Kasvavien kaupunkiseutujen myötä maankäytön, asumisen, liikenteen sekä palveluiden yhdistäminen on myös ensi arvoisen tärkeää. Valtakunnan tason liikenneverkkoja onkin tarkasteltava entistä tiiviimmin yhdessä kaupunkien ja kuntien kanssa.

Yksityiskohtaiset perustelut

YIT Oyj ei ole samaa mieltä kaikista lakiehdotukseen kirjatusta tavoitteiden saavuttamiseksi esitetyistä keinoista. Erityisesti näemme haasteita koskien liikennejärjestelmäsuunnittelun kokonaisuutta.

Vastuut eri osapuolten välillä

Liikennejärjestelmäsuunnittelusta vastaaminen ja päätöksenteko ovat lakiehdotuksen mukaan siirtymässä Traficomiin. Kuitenkin lakiehdotuksessa esitetään, että Väylävirasto osallistuisi asiantuntijavirastona liikennejärjestelmäsuunnitteluun sekä maankäytön ja liikenteen yhteensovittamiseen.

Liikennejärjestelmäsuunnittelun ja väylien suunnittelun jakaminen siten, että suunnitelmien hyväksyminen tapahtuisi erillisessä virastossa, voi hidastaa ja hankaloittaa prosessia. Myös samaan aikaan tehtävä maakuntaudistus tuo edelleen lisää rajapintoja liikennejärjestelmän kehittämiseen kokonaisuutena.

Maakuntien ottaessa roolin alueellisena väylänpitäjänä, Traficomien vastatessa valtakunnallisen ja maakunnallisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien yhteensovittamisesta ja päätöksenteosta sekä Väyläviraston vastatessa isoimmista hankkeista, on mahdollista, että kokonaisuuden ohjaus, tehokkuus ja tuottavuus kärsivät.

YIT Oyj näkee, että tehokkainta olisi hallita koko väyläverkostoa yhdestä virastosta. Näin myös toimintamallien kehittäminen suunnittelun ja toteutuksen osalta voitaisiin tehdä selkeästi yhden rajapinnan kautta. Näin olisi mahdollista hyödyntää selvästi nykyistä paremmin tuottavuutta parantavia yhteistoiminnallisia toimintatapoja sekä digitaalisia järjestelmiä.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen

Lakiesityksen keskeisenä osana on viestinnän ja liikenteen virastotoimintojen yhteen saattaminen. On selvää, että digitaalinen infrastruktuuri palveluineen on tulevaisuudessa entistä suuremmassa roolissa. YIT Oyj näkee erityisen tärkeänä rakennetun ympäristön kokonaisajattelun edistämisen, siis maankäytön, asumisen ja liikenteen tarkastelun yhtenä kokonaisuutena.

Kokonaisajatteluun ja pitkäjänteisyyteen perustuvan liikennepolitiikan avulla on mahdollista vastata kaupungistumisen ja ilmastopolitiikan haasteisiin. Tämä voidaan tehdä vahvistamalla pitkäjänteistä MAL-kokonaisajattelua. Nopeiden ja välityskyvyltään riittävien joukkoliikenneyhteyksien rakentaminen ja niihin linkittyvä asuntotuotanto varmistavat kasvavien kaupunkiseutujen kilpailukyvyyn kestäväällä tavalla. Näin voidaan vaikuttaa asumisen kohtuuhintaisuuteen sekä työvoiman liikkuvuuteen ja palveluiden saavutettavuuteen.

YIT Oyj kannattaa maankäytön ja asumisen sekä liikenteen kokonaisuuksien yhteisen suunnittelun vahvistamista ja yhteisen organisoinnin tarpeellisuuden arvioimista.

Maakuntaudistuksen vaikutus esitettyyn lakimuutoksen

Tämän lakimuutoksen kanssa samanaikaisesti liikenteen hallinnonalalla ollaan toteuttamassa muita merkittäviä uudistuksia. Käynnissä oleva maakuntaudistus muuttaa keskeisesti aikaisempia rooleja. Suunniteltu maakuntaudistus aiheuttaa liikennejärjestelmän hajaantumisen 18 maakunnan hoidettavaksi nykyisen yhdeksän ELY-L:n sijaan ja tienpidon hankinnat maksimissaan yhdeksän maakuntien yhteistyöalueen hoidettavaksi nykyisen neljän ELY-L:n sijaan.

Maakuntaudistus lisää osittain myös liikennemuotojen eriytymistä, kun tienpidosta vastaakin maakunnat ja radan- sekä vesiväylänpidosta valtio. Edellisessä liikennehallinnon virastouudistuksessa tienpito, radanpito ja vesiväylänpito koottiin yhteen Liikennevirastoon. Tämä on mahdollistanut kokonaisajattelun.

Lakiehdotuksen perusteluihin on kirjattu, että sekä Väylävirasto että Traficom osallistuvat maakuntien liikennejärjestelmäsuunnitelmien tekoon. Maakunnat vastaavat oman alueensa liikennejärjestelmäsuunnittelusta ja LVM vastaa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta. Tämä voi aiheuttaa turhia rajapintoja sekä vaikeuttaa tehokkaan ja kokonaisuuden huomioon ottavan liikennejärjestelmäsuunnitelman laadintaa.

YIT Oyj näkee, että tässä lausunnossa mainittua virastouudistusta ja maakuntaudistusta on tarkasteltava kokonaisuutena, jotta voidaan ratkaista liikennepolitiikan suurimmat haasteet; pitkäjänteisyyden puute ja väylänpidon pitkän aikavälin rahoitus.

Liikennehallinnon uudistamisen jatkaminen

YIT Oyj:n näkemyksen mukaan liikennehallinnon uudistamisen valmistelua olisi parasta jatkaa ottamalla eri osapuolet mukaan. Valmistelu voitaisiin tehdä sitouttavana laaja-alaisena hankkeena, ratkaisten liikenteen rahoitukseen sekä liikenneverkon omistajuuteen ja hallintaan liittyvät kysymykset, ja samalla ottaen huomioon maankäytön, asumisen ja liikenteen entistä tiiviimpi yhteensovittaminen.

Lakiehdotukset

-

Kailasalo Harri
YIT Oyj - Infraprojektit -segmentin johtaja Harri Kailasalo